

Римма Зюбіна: «Ми вже догралися, що мистецтво поза політикою»

Розмову веде Альона Мовчан

Акторка театру і кіно Римма Зюбіна.

– У документальній виставі «Лишатися (не)можна...» Херсонського театру М. Куліша ви розповідаєте історію директорки-розпорядниці. Як ви долучилися до проекту?

– Мені зателефонував директор Херсонського театру Олександр Книга і запропонував. Ми давно знайомі – у моєму репертуарі за час роботи в Молодому театрі не було вистави, яку б не показували на «Мельпомені Таврії». Тоді перебувала у Києві, мала вільний час, бо зйомки зупинилися. Розуміла, що моя участь у проекті приверне до нього увагу. Та й зараз, дивлячись на результат, бачу, що виставу потрібно возити країною, аби люди знали, які жахіття відбуваються на окупованих територіях.

Для мене війна почалась у 2014-му році – з того часу намагаюся бути громадськи активною. Вважаю, якщо ти стаєш хоча би більш-менш популярним та впізнаваним актором, то маєш за це відпрацьовувати суспільству – осмислено долучатися до соціальних проектів, а не просто заробляти гроші.

– Чи є у вас ще проекти, пов'язані з Херсоном?

– Я була в Херсоні восени 2021 року – знімалась у фільмі «Редакція» режисера Романа Бондарчука. Були незабутні нічні зйомки, коли зустрічаєш сонце на майданчику. Ще були зйомки в приміщенні колишнього готелю «Європейський». Я була шокована, в якому жакливому стані навмищеної руїнації ця історична будівля, і написала про це пост у Facebook. Наступного дня мене люб'язно попросили його прибрати. Я не знала, що до цього вандалізму причетний Сальдо. Звісно, я нічого не прибирала.

У мене найтепліші спогади від роботи в знімальній групі фільму, від спілкування з талановитими людьми, а це мої основні партнери Андрій Кирильчук, з яким ми грали кохання і з яким у нас склалися дружні стосунки, а також Дмитро Багненко, який грав мого сина. Дмитро – не професійний актор, а журналіст. Він під час підготовки до ролі почав опановувати основи акторської професії. Фільм «Редакція» поки що в прокат не вийшов.

– Щодо волонтерства... У 2018-му ви підтримали Луганський обласний академічний український музично-драматичний театр, який на той час працював у Северодонецьку. Розкажіть детальніше про це.

– Я привозила у Северодонецьк фільми «Трубач» та «Гніздо горлиці» за моєї участі, і під час одного з візитів зустрілась із артистами Луганського театру. Запропонувала зробити спільний проект. Чимало часу витратили на пошук п'єси, яку хотітиме та зможе продавати театр і яка буде цікава мені. Обрали «Веселий дух» англійського драматурга Ноела Коварда. Це дуже легка комедія з тонким англійським гумором. Сюжет такий: письменнику для написання книжки потрібно зрозуміти, що таке спиритичний сеанс. Він запрошує справжнього медіума – екстравагантну мадам Аркаті (*саме цю роль виконувала Римма Зюбіна – авт.*), вона викликає дух покійної дружини письменника, а він уже живе з іншою. Медіума запрошують, аби все виправити, проте з'ясовується, що вона може тільки викликати дух, а позбутися його – ні.

Весь 2018-й рік я щомісяця приїздила в Северодонецьк і працювала у цій виставі. Коштів із театру не брала, навіть проїзд і проживання оплачувала собі сама. Хтось пішов на фронт, хтось допомагав армії фінансово, а я хотіла повернути увагу в Северодонецьку до українського театру.

– Що, на вашу думку, має робити митець, коли в країні війна?

– Митець має не мовчати, проявляти свою громадянську позицію і знайти своє місце в боротьбі за перемогу.

У мене спочатку було відчуття, що треба робити тільки якісні глобальні проекти, зараз думаю інакше. Можна взяти свої фотокартки та надрукувати календарики з автографами та мотиваційними побажаннями до перемоги. Поїхати у військову частину чи госпіталь, хай навіть не на передову, та провести для бійців творчий вечір. Допомогати перевіреним людям, які збирають на підтримку армії, лікарень тощо. Підіймати тему війни в інтерв'ю. Говорити про тих, хто постраждав від російської агресії. Долучатися до акцій. Ми вже догралися, що мистецтво поза політикою, – ось і маємо результат...

– Як для вас почалось повномасштабне вторгнення? Ви на той час перебували у Києві?

– Я чекала на наступ із 15 на 16 лютого. Тоді у режисера Олега Сенцова в Києві була прем'єра фільму «Носоріг», на яку він мене особисто запросив. Часу на перегляд, на

Римма Зюбіна на зйомках фільму «Редакція».
Режисер Роман Бондарчук. 2021.

жаль, не мала, адже повинна була їхати в Ужгород, але не привітати із прем'єрою не могла.

Принесла Олегу пакунок і кажу: «Тут все для війни: пачка мила, сірники і свічки. Якщо наступу не буде, можна все використати для романтики. Лежить воно на твердій основі – це календар, який ми робили у Пирогово на 2022-й рік. На одній зі сторінок я з Ахтемом Сеїтаблаєвим. У цьому році щасливі дні відзначаєш кружечками, нещасливі – закреслюєш хрестиками». Подарунок безпрограшний! Вручила та побігла на потяг. Всю ніч прокидалась, дивилась новини... Наступу не було...

А 23-го лютого в мене була зустріч зі студентами Міжнародного інституту глибинної психології. Вони ще попросили: «Риммочко, ми знаємо, що Ви політично активна, але давайте якось без політики». Ну, я прийшла без політики, тільки вдягнула камуфляжну сукню. Це був вечір фільму «Гніздо горлиці», організований за підтримки кінофестивалю «Молодість». Після показу ми спілкувались зі студентами. Обговорення було напрочуд емоційним, тому вдома відразу не змогла заснути – аналізувала та ще довго говорила по телефону зі своїм найкращим другом. Саме під час розмови я почула два вибухи. Друг почув їх також.

– Ви залишились у Києві?

– Так, я залишилась у Києві. У мене було внутрішнє відчуття, що маю бути тут. Тільки бачила, як із будинку люди все виїжджають та виїжджають.

– Коли вперше вийшли на сцену після початку повномасштабного вторгнення?

– Із перших днів війни я долучилась як координатор до громадської ініціативи «Євромайдан SOS». А саме, наповнювала базу даних для внутрішньо переміщених осіб по Закарпатській області.

Вперше на Міжнародний день театру ми зробили концерт для територіальної оборони. Тоді долучились Ада Роговцева, Ахтем Сеїтаблаєв, Євген Нищук, Катя Степанкова, Світлана Орліченко, Ольга Атанасова і я.

Навесні ми разом із Дмитром Черновим ініціювали та створили відео, на якому артисти читають вірш Олени Горголь-Ігнатєвої «Украдена весна».

16 квітня у Бородянці я знялась у короткометражній картині «Мати» режисера Юрія Леути. Вона була представлена на кінофестивалі «Молодість».

З 8 травня знову почала йти вистава з моєю участю «Це все вона». Покази відбуваються на «Новій сцені» у Національному театрі імені Лесі Українки. З цією виставою я цього року гастролювала у Фінляндії та Латвії. І нічого, що дорога до Риги зайняла не 2 години літаком, а 50 автобусом – все це важко, але важливо і потрібно.

Вечорами я вела поетичні стріми, навесні допомагала родині з Ірпеня, а з вересня їздила на прем'єри до друзів у Рівне та Суми – загалом, сама собі наповнювала життя.

Влітку з Євгеном Хмарою ми робили поетично-музичний вечір «Відбій душевної тривоги», під час якого збирали кошти на підтримку артистів Луганського українського музично-драматичного театру у Северодонецьку, які пішли на фронт.

У вересні почався згаданий уже проєкт із Херсонським театром. Також я знялась у соціальному роликуні про необхідність бути обережними на замінованих територіях.

Зараз пройшла кастинг, і з грудня мають початися зйомки ще одного телевізійного проєкту.

– Тобто все потроху вертається?

– Уже не повернеться ніколи, адже зруйновані театри, долі людей, наша психіка...

До того ж, ми у такий час народилися й живемо, коли при владі люди, для яких «культура не на часі».

– Сподіваюся, після перемоги відбудеться переоцінка, адже культура має й терапевтичну функцію та зараз для деякого є рятувальним кругом. Як думаєте, щось поміняється?

– На мій погляд, мало що зміниться.

Взяти, до прикладу, нинішню ситуацію з Державним агентством України з питань кіно – за результатами дуже дивного конкурсу його очолила людина (Марина Кудерчук – авт.), яка не є спеціалістом у цій сфері – до цього вона працювала у податковій інспекції та лише два роки керувала кінотеатром! А тепер, не розуміючи всіх тонкощів, робить все, аби зруйнувати вітчизняну кіноіндустрію. Я це кажу не тому, що маю особисті мотиви. Ні! Мене лякає те, що через непрофесійний підхід з країни просто «повтікають» кіномитці.

Після перемоги я б вкладала в освіту, щоб не було одурманювання, нерозуміння і, звичайно, співпраці з ворогом.

– Що ви зробите найперше, коли ми переможемо?

– Першим ділом напишу пост у Facebook та буду дзвонити рідним. А на смерть путіна танцюватиму «Лебедине озеро»!

P. S.: На час публікації інтерв'ю Римма Зюбіна почала працювати в Одеському українському музично-драматичному театрі ім. В. Василька. Як розповіла артистка, вона поїхала на Південь, аби здійснити свою мрію – працювати з режисером Максимом Голенком.

10 листопада 2022.